

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.Н. КАРАЗІНА

Кафедра маркетингу, менеджменту та підприємництва

Затверджено
на засіданні вченої ради
економічного факультету
протокол № 1 від 26.01.2021 р.
Голова вченої ради економічного факультету

Олександр ДАВИДОВ

ПРОГРАМА
атестаційного комплексного кваліфікаційного екзамену

Галузь знань – 07 – Управління та адміністрування

Спеціальність 076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Освітньо-професійна програма - Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Затверджено
на засіданні кафедри маркетингу,
менеджменту та підприємництва
протокол № 8 від 25.01.2021 р.
Зав. кафедри маркетингу,
менеджменту та підприємництва

Вікторія ЄВТУШЕНКО

Харків – 2021

ЗАГАЛЬНЕ ПОЛОЖЕННЯ

Мета атестаційного комплексного кваліфікаційного екзамену зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітньо-професійної програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» рівня вищої освіти «бакалавр» – визначення рівня підготовленості випускників, Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, виявлення їхніх реальних знань, умінь і навичок як фахівців бакалаврського рівня.

Програму атестаційного комплексного кваліфікаційного екзамену з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, рівня вищої освіти – бакалавр, денної форми навчання, скомпоновано у шість модулів, які утворені згідно з компетентностей, що містяться в Стандарті вищої освіти України за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: за освітньо-професійною програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

У кожному модулі інтегрується матеріал певного функціонального спрямування з дисциплін фахової підготовки:

1. Підприємницька діяльність.
2. Економіка і організація торгівлі.
3. Біржова діяльність.
4. Економіка суб'єктів господарювання.
5. Маркетинг.
6. Менеджмент.

При цьому органічно поєднуються теоретичні, прикладні питання та матеріал операційного характеру, які дозволяють виявити знання й уміння використовувати категорійний апарат, методи обґрунтувань і розрахунків за окремими функціями фахівця з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» передбачає реалізацію випускниками на первинних посадах таких основних спеціальних компетентностей:

1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.
2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.
3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.
4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.
5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

8. Здатність застосовувати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ

Модуль 1. Підприємницька діяльність

Мета: вивчення студентами теоретичних основ підприємництва, набуття навичок використання здобутих знань для ефективного заснування та розвитку власної справи у сучасних умовах господарювання.

Завдання:

здійснення аналізу сучасних вітчизняних і зарубіжних теорій підприємництва з урахуванням їх застосування в вітчизняній та зарубіжній практиці;

засвоєння основних принципів та правил регулювання підприємництва в сучасних умовах;

вивчення методів та інструментарію для обґрунтування рішень щодо створення та функціонування підприємницьких (у тому числі торговельних і біржових) структур;

розвиток навичок обґрунтування вибору найбільш привабливих напрямів підприємництва підприємницьких (у тому числі торговельних і біржових структур) в умовах невизначеності.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Економічна сутність підприємництва
2. Характеристика видів підприємницької діяльності
3. Організаційно-правові форми підприємництва
4. Принципи забезпечення стійкості підприємницької діяльності
5. Підприємницьке середовище
6. Технологія заснування підприємницької справи
7. Економічні ризики в підприємстві
8. Розвиток підприємницької діяльності
9. Вартість підприємницької структури
10. Культура підприємництва

Література

Основна

1. Гонтарева І.В. Підприємництво : підручник. – Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2019. 478 с.
2. Підприємництво, торгівля, біржі в процесі соціально-економічного розвитку : монографія [Електронний ресурс] / І. В. Гонтарева, Г. Л.

Матвієнко-Біляєва, В. І. Ковальова та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора І. В. Гонтаревої. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 156 с.

Додаткова

3. Гой І.В., Смелянська Т.П. Основи підприємницької діяльності: Навчально-методичний посібник. – Хмельницький, 2012. 245 с.

4. Основи бізнесу: навч. посібн. / Я.С. Ларіна, С.В. Мочерний, В.М. Фомішина, С.І. Чеботар. – Київ: ВЦ Академія, 2009. 384 с.

5. Підприємництво та його організаційно-правові засади: навч. посіб. для студ. II та III курсів економічних спец. денної та заочної форми навчання / О. В. Коваленко. – Луганськ : ВДЗ «ЛНУ ім. Т. Шевченка», 2013. 400 с.

6. Цигилик І.І., Криховецька З.М., Паневник Т.М. Основи підприємництва. Друге видання, перероблене та доповнене / Навчальний посібник. – К. : Центр учбової літератури, 2010. 224 с.

Модуль 2. Економіка і організація торгівлі

Мета: формування у студентів компетентностей щодо комплексного розуміння проблем управління господарсько-фінансовою діяльністю торговельного підприємства.

Завдання:

засвоєння основних теоретичних положень та придбання необхідних практичних навичок;

знання основ функціонування підприємств торгівлі у ринкових умовах господарювання;

приймати економічно обґрунтовані господарські рішення щодо ефективності розвитку торговельних підприємств.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Торговельні підприємства в системі ринкових відносин
2. Економічна сутність, соціально-економічні форми, роль і значення торгівлі в господарському комплексі країни й ринку
3. Суб'єкти торговельної діяльності та організаційно-економічні умови їх діяльності
4. Обсяги продажу підприємств роздрібною торгівлі
5. Основні засоби торговельних підприємств та ефективність їх використання
6. Оборотні засоби торговельних підприємств та ефективність їх використання

7. Персонал та оплата праці працівників торговельного підприємства
8. Витрати торговельних підприємств
9. Основи ціноутворення в торгівлі
10. Результати торговельної діяльності підприємства та їх оцінка
11. Ефективність діяльності торговельних підприємств

Література

Основна

1. Балджи М.Д., Допіра І.А., Однолько В.О. Економіка та організація торгівлі : навчальний посібник. Київ : Кондор-видавництво, 2017. 368 с
2. Марцин В.С. Економіка торгівлі: Підручник. К.: Знання, 2006. 402 с.
3. Організація торгівлі. Підручник 3-тє вид. / за редакцією Апопія В. В. К.: Центр учбової літератури, 2009. 632 с.

Додаткова

4. Виноградська А. М. Технологія комерційного підприємництва. Навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 780 с.
5. Голошубова Н. О. Організація і технологія торгівлі спожитковими товарами. навч. посіб. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. 272 с.

Модуль 3. Біржова діяльність

Мета: формування комплексу теоретичних знань і практичних вмінь, навичок щодо управління біржовими контрактами.

Завдання:

вивчення теоретичних засад управління біржовою діяльністю;
оволодіння понятійними апаратом у сфері біржової торгівлі;
вивчення технології управління біржовими контрактами;
формування практичних навичок з прийняття і оцінки управлінських рішень у сфері біржової діяльності;
застосування базового алгоритму з розробки, підготовки та прийняття рішень з управління біржовими контрактами у практичній діяльності.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Особливості організації біржової діяльності
2. Регулювання біржової діяльності
3. Особливості укладання біржових угод
4. Характеристика опціонних угод

5. Ф'ючерський ринок
6. Організація та технологія біржової торгівлі
7. Брокерська діяльність
8. Фондовий ринок і його учасники
9. Фондова біржа та її фінансові інструменти
10. Основи функціонування валютної біржі

Література

Основна

1. Пєпа Т. В., Пішеніна Т. І., Лавринович В. В. Біржова діяльність: навчальний посібник. К. :Ліра-К, 2016. 540 с.
2. Підприємництво, торгівля, біржі в процесі соціально-економічного розвитку : монографія [Електронний ресурс] / І. В. Гонтарева, Г. Л. Матвієнко-Біляєва, В. І. Ковальова та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора І. В. Гонтаревої. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 156 с.

Додаткова

3. Крамаренко В. І., Холод Б. І., Воробйов Ю. Н. Біржова діяльність. Навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2003. 264 с.
4. Сохацька О. М. Біржова справа : підручник. 2-е вид., змін. й доп. К.: Кондор, 2008. 632 с.

Модуль 4. Економіка суб'єктів господарювання

Мета: формування професійних компетентностей щодо використання основ прикладної економіки, методів організації ефективного господарювання на рівні основної ланки суспільного виробництва – суб'єкта господарювання, набуття необхідної сукупності теоретичних і практичних знань для вирішення конкретних економічних завдань на сучасному етапі розвитку економіки.

Завдання:

опанування теоретичних основ функціонування підприємств та розуміння зовнішнього середовища суб'єктів господарювання.

визначення ресурсів, які використовує підприємство у процесі господарювання, та проведення оцінки ефективності їх використання.

опанування методики визначення витрат, фінансових результатів та ефективності функціонування суб'єктів господарювання.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Теорії та моделі суб'єктів господарювання
2. Зовнішнє середовище суб'єктів господарювання
3. Ринок і продукція
4. Товарна та цінова політика суб'єктів господарювання
5. Системи забезпечення конкурентоспроможності продукції
6. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці
7. Основний капітал
8. Оборотний капітал
9. Техніко-технологічна база та виробнича програма суб'єкта господарювання
10. Витрати суб'єкта господарювання
11. Фінансово-економічні результати суб'єктів господарювання
12. Інтегральна ефективність діяльності суб'єкта господарювання

Література

Основна

1. Економіка підприємства: компетентність і ефективність розвитку: монографія / В. С. Пономаренко, М. В. Афанасьєв, І. В. Гондарєва та інш.; за заг. ред. д.е.н., проф. Пономаренка В. С. Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. 187 с.
2. Економіка підприємництва : підручник / за ред. д.е.н., проф. Л.В. Фролової. Одеса. : Бондаренко М.О., 2020. 708 с.

Додаткова

3. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: Навч. посіб. – 2-ге видання. К.: Центр учбової літератури, 2010. 488 с.
4. Економіка підприємства : підручник / за заг. та наук. ред. Г.О. Швиданенко; Держ. вищ. навч. заклад "Київський нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". 4-те вид, перероб. і доп. К. : КНЕУ, 2009. 816 с.
5. Іванілов О.С. Економіка підприємства: підруч. – К.: Центр учбової літератури, 2009. 728 с.

Модуль 5. Маркетинг

Мета: формування маркетингового світогляду і знань про загальну структуру маркетингової науки і практики.

Завдання:

вивчення категорій маркетингу та сучасних тенденцій у цій галузі знань;

опанування методологічного апарату організації маркетингової діяльності на підприємствах;

набуття компетентностей творчого пошуку напрямків удосконалення маркетингової діяльності.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Формування теорії маркетингу
2. Взаємозв'язок маркетингу із суміжними дисциплінами
3. Концепції маркетингу
4. Основні категорії маркетингу
5. Комплекс маркетингу
6. Маркетингове середовище
7. Види маркетингу та їх характеристика

Література

Основна

1. Маркетинг: Підручник / В. Руделіус, О. М. Азарян, Н. О. Бабенко, В.А. Євтушенко та ін.; Ред.-упор. О. І. Сидоренко, Л. С. Макарова. - 4-те вид. К.: Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2009. 648 с.

2. Полторак В. А. Маркетингові дослідження : навчальний посібник К. : Центр навчальної літератури, 2014. – 342 с.

Додаткова

3. Войчак А. В. , Федорченко А. В. Маркетингові дослідження : підручник. – К. : КНЕУ, 2007. – 408 с.

4. Крикавський Є. В. [та ін.] Маркетингові дослідження : навчальний посібник / за заг. ред. Є. В. Крикавського. Л. : Львівська політехніка, Інтелект-Захід, 2004. 288 с.

5. Криковцева Н. О. [та ін.] Маркетингова товарна політика: підручник / за заг. ред. Н. О. Криковцевої. К. : Знання, 2012. 183 с.

Модуль 6. Менеджмент

Мета: підвищення ефективності управління організаційними структурами завдяки правильному використанню менеджерами різних рівнів принципів та інструментів адміністрування, створенню цілісної системи адміністративного управління організацією.

Завдання:

вивчення термінологічної бази з основ менеджменту;
вивчення функцій та процесу менеджменту;
формування вмінь щодо планування та організування адміністративної роботи;
вивчення форм контролювання та регулювання діяльності;
формування інформаційно-адміністративного забезпечення роботи організації.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Сутність і особливості управління в сучасних умовах
2. Виникнення і еволюція менеджменту
3. Школа наукового управління
4. Функції управління і професійні вимоги до менеджера
5. Школа людських відносин
6. Основні підходи до менеджменту
7. Закономірності і принципи менеджменту
8. Особливості менеджменту в економічно розвинених країнах
9. Основні методи менеджменту
10. Функції менеджменту
11. Функція менеджменту «визначення цілей»
12. Функція менеджменту «планування»
13. Функція менеджменту «організація»
14. Функція менеджменту «мотивація»
15. Функція менеджменту «контроль»

Література

Основна

1. Пуртов В.Ф., Третяк В.П., Кудінова М.М. Менеджмент організацій: навчальний посібн. Х: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2015. 152 с.
2. Пуртов В.Ф. Основы менеджмента (сто вопросов и ответов по курсу «Менеджмент»: конспект лекций): Учебное пособие. Харьков: ХНУ, 2007. 134с.

Додаткова

3. Осовська Г.В., Осовский О.А Менеджмент організації: Навчальний посібник К.: Кондор, 2005. 860с.
4. Шегда А.В. Менеджмент: Навч. Посібник для вузів. К.: Знання, 2002. 583с